

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

โดย สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ทำหน้าที่เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา และพลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปผลการประชุมได้ ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม จำนวน ๑ เรื่อง

ประธานได้แจ้งเรื่องที่ไม่ปรากฏในระเบียบวาระการประชุม จำนวน ๑ เรื่อง ดังนี้

- รับทราบเหตุขัดข้องที่ไม่อาจบรรจุกระทู้ถามเข้าระเบียบวาระการประชุมได้ภายในกำหนดเวลา ๑๕ วัน ตามข้อบังคับ ข้อ ๑๖๐ จำนวน ๑ กระทู้ คือ กระทู้ถาม เรื่อง ปัญหาการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment หรือ EIA) นายทวิวงษ์ จุลกมนตรี เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่ประชุมรับทราบ

(๒) รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

(๓) กระทู้ถาม ไม่มี

เรื่องด่วน จำนวน ๑ เรื่อง

- รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๓) (พร้อมรายงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ)

ผลการพิจารณา

ในการพิจารณารายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๓) ของที่ประชุมวุฒิสภา มีนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี และนายอนุชา นาคาศัย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กับคณะ ประกอบด้วย กรรมการปฏิรูปประเทศ ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงประกอบการพิจารณา รายงานเรื่องดังกล่าวต่อที่ประชุมวุฒิสภา โดยนายอนุชา นาคาศัย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้เสนอรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๓) ในภาพรวม

พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตสร.) ได้แถลงรายงานสรุปผลการวิเคราะห์รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ (เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๓) ต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า ตสร. ได้ร่วมกับคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาทุกคณะดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ในทุกวงรอบของการรายงานอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลไกของวุฒิสภาในการดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้ (๑) การติดตามประเด็นการปฏิรูป/กิจกรรม/โครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ๑๒ ด้าน พบว่า ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๓๕ กิจกรรม/โครงการ มีความคืบหน้าตามแผน จำนวน ๑๗๗ กิจกรรม/โครงการ และมีความล่าช้ากว่าที่กำหนดในแผน จำนวน ๖๑ กิจกรรม/โครงการ โดยแผนการดำเนินการล่าช้ามากที่สุด คือ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย รองลงมาคือ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง (๒) การติดตามความก้าวหน้าการพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย จำนวน ๘๐ ฉบับ พบว่า มีกฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้แล้ว จำนวน ๒๑ ฉบับ อยู่ในชั้นระหว่างดำเนินการคาดว่าจะแล้วเสร็จ จำนวน ๕๙ ฉบับ และมีการดำเนินการล่าช้า จำนวน ๑๐ ฉบับ ทั้งนี้ ในภาพรวมเห็นได้ว่า การสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร รายงาน และฐานข้อมูลระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) ยังไม่ครอบคลุมประเด็น/เรื่องที่สะท้อนผลสัมฤทธิ์การปฏิรูปประเทศ อย่างเป็นรูปธรรม กรณีดังกล่าว ตสร. จึงได้จัดทำแผนการลงพื้นที่ทั่วทุกภูมิภาคเพิ่มขึ้น ในรูปแบบการสร้างร่วมมือระหว่างสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน ป.ย.ป. และหน่วยงานกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รับผิดชอบแผนปฏิรูปประเทศอย่างเป็นองค์รวม เพื่อข้อมูลที่มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ตสร. เห็นชอบตามมติ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ เกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ๑๓ ด้าน อันจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) และบรรลุเป้าหมายที่บัญญัติไว้ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญ

จากนั้น ผู้แทนคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาที่รับผิดชอบแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านต่าง ๆ และสมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อรายงาน สรุปได้ดังนี้

ด้านการเมือง

ผู้แทนคณะกรรมการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน และสมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็น สรุปได้ว่า การเสนอรายงานยังคงมีความล่าช้าและมุ่งนำเสนอ

ในหลักการมากกว่าวิธีการดำเนินงาน จึงควรเพิ่มเติมหรือผนวกวิธีการดำเนินงานเข้าไปในหลักการต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง (ฉบับปรับปรุง) อันประกอบด้วย ส่วนที่ ๑ กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านการเมืองที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ในประเด็นการส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมือง ควรดำเนินการในภาพรวมโดยส่งเสริมและพัฒนาด้านการเมืองทั้งหมดและให้พรรคการเมืองเป็นองค์ประกอบหนึ่งในเรื่องดังกล่าว ส่วนที่ ๒ รายชื่อกฎหมายที่เสนอให้มีหรือปรับปรุงตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง (ฉบับปรับปรุง) ควรเร่งดำเนินการในกฎหมายสำคัญ คือ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. ตลอดจนประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการหรือแผนงานที่สำคัญ เช่น การกำหนดถ้อยคำสำคัญ (Key Words) เผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อให้เกิดแรงผลักดันในการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทุกระดับ การถ่ายทอดการประชุม อปท. ทุกระดับผ่านช่องทางสื่อสารต่าง ๆ การสนับสนุนกระบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียน (สถานักเรียน) และสนับสนุนการสร้างรัฐธรรมาธิปไตย อันประกอบด้วย (๑) การควบคุม ตรวจสอบและบัญญัติบทลงโทษต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ใช้อำนาจในทางที่ผิด (๒) กำหนดกลไกความรับผิดชอบของพรรคการเมือง และ (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ รับผิดชอบต่อประชาชน มีคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ ควรมุ่งดำเนินการแก้ไขปัญหาการทุจริตโดยเฉพาะการทุจริตการเลือกตั้ง ทั้งในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีความเข้มงวดและชัดเจน

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

ผู้แทนคณะกรรมการการบริหารราชการแผ่นดิน และสมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็น สรุปได้ว่า ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ กำลังคนภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมและมีสมรรถนะสูงพร้อมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โครงการนี้ได้กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ แต่กลับพบว่าการวางแผนกำลังคนเพื่อลดขนาดกำลังคนนั้น มีเพียงการรายงานมาตรการที่นำมาใช้ แต่ไม่ได้แสดงให้เห็นแนวโน้มที่เป็นรูปธรรมว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จะต้องลดกำลังคนภาครัฐมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจเป็นเพราะสำนักงาน ก.พ. มิได้กำกับดูแลส่วนราชการทั้งหมด หลายหน่วยงานมีกฎหมายจัดตั้งและกำกับดูแลการบริหารงานไว้เป็นการเฉพาะ จึงให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการในเรื่องนี้ว่า รัฐบาลต้องมีนโยบายและมาตรการเพิ่มเติม และต้องเข้มงวดให้มีการดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ควรตั้งหน่วยงานกลางเพื่อกำกับดูแลกำลังคนภาครัฐทุกประเภทและร่วมหาแนวทางที่เป็นธรรมในลดกำลังคน โดยคณะรัฐมนตรีต้องติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐทุกประเภทเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วย การบรรลุเป้าหมายในการลดขนาดกำลังคนภาครัฐเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างหน่วยงานกลางกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ที่ต้องบังคับใช้กฎหมายที่มี หากดูเชื่อมโยงในเรื่องการลดกำลังคน และนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ โครงสร้างภาครัฐกะทัดรัด ปรับตัวได้เร็ว และระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูง การปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารราชการของส่วนราชการในภูมิภาค ได้มีการจัดตั้งกรม กอง ขึ้นในส่วนภูมิภาค ไม่สอดคล้องประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ที่ต้องการให้โครงสร้างภาครัฐกะทัดรัด และเห็นว่า รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่ควร ควรนำแนวทางเรื่องจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (High

Performance) มาเป็นแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นด้วย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารระบบงาน ระบบเงิน และระบบกำลังคน เรื่องสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการเพื่อขจัดอุปสรรคในการดำเนินงานของส่วนท้องถิ่น คือ การเร่งรัดให้มีกฎหมายเพื่อกระจายหน้าที่ อำนาจ การบริหารงานบุคคล และรายได้ให้กับส่วนท้องถิ่น เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการบริหารงบประมาณระหว่างพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่นอกจากจะจัดเก็บรายได้ได้มากแล้ว ยังได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนมากอีกด้วย

ด้านกฎหมาย

ผู้แทนคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ และสมาชิกวุฒิสภา ได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็น สรุปได้ว่า (๑) การดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.๒๕๖๒ ควรเร่งรัดดำเนินการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองและติดตามประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานรัฐตามที่กฎหมายกำหนดว่าเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือไม่ (๒) จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะระบบกลาง ควรเร่งรัดให้สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลดำเนินการจัดทำระบบให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ในระบบกลางควรสรุปสาระสำคัญของกฎหมายโดยย่อเพื่อให้ประชาชนทำความเข้าใจได้โดยง่าย และมีช่องทางเชื่อมต่อกับเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้สามารถค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ (๓) การปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ ควรให้ความสำคัญกับกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนเป็นสำคัญ และควรมีการจัดลำดับกฎหมายที่จะดำเนินการก่อนหลัง รวมทั้งเร่งรัดปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (๔) จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน ควรเร่งรัดให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดทำประมวลกฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยเร็ว (๕) ศึกษาการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ เห็นควรเร่งรัดให้กระทรวงการคลังดำเนินการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นธรรมและเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน (๖) จัดให้มีกลไกทางกฎหมาย เพื่อให้มีการพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยเพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ควรเร่งรัดให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติโทษปรับเป็นพินัย พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยเร็ว นอกจากนี้ ขอให้คณะรัฐมนตรีเร่งเสนอกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินตกค้างที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและเอกชน ตามที่ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา และกำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นเพื่อสาธารณประโยชน์ เช่น จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ของประเทศได้ ซึ่งมีข้อสังเกตว่า อาจเป็นเพราะกฎหมายฉบับนี้มีหลักเกณฑ์ต่างจากกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการบัญชีเงินฝากที่ไม่มีการเคลื่อนไหวของสถาบันการเงิน ซึ่งให้จัดการบัญชีเงินฝากที่ไม่เคลื่อนไหวเป็นระยะเวลาตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ไว้กับกระทรวงการคลัง โดยให้ประชาชนสามารถเรียกร้องคืนได้ หรือนำส่งเข้าเงินคงคลัง คณะรัฐมนตรีจึงต้องกำหนดนโยบายในเรื่องนี้ให้ชัดเจน

ด้านกระบวนการยุติธรรม

ผู้แทนคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ และสมาชิกวุฒิสภา ได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็น สรุปได้ว่า โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ นอกจากจะพิจารณาถึงจำนวนคดีของสถานีตำรวจแต่ละแห่ง ควรพิจารณาความคุ้มค่าของโครงการดังกล่าวด้วย และ (๒) โครงการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา เมื่อดำเนินโครงการในช่วงระยะเวลาหนึ่งควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินโครงการ โครงการที่มีความคืบหน้าตามแผน จำนวน ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) ร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ควรติดตามเร่งรัดการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อรัฐสภา (๒) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจค้น จับกุม และการบันทึกภาพและเสียงในการสอบคำให้การการสอบสวน ควรพิจารณาทบทวนถึงความเป็นไปได้และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวอีกครั้ง (๓) การรับแจ้งความร้องทุกข์ทุกท้องที่เนื่องจากได้มีหนังสือเวียนแนวทางปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการแล้ว แต่ในทางปฏิบัติยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ จึงควรทบทวนปัญหาอุปสรรค และเร่งรัดการดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (๔) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพพระบบฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นระบบมาตรฐานสากลเพื่อรองรับการอำนวยความสะดวกและความมั่นคง ควรเร่งดำเนินการโครงการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เนื่องจากจะทำให้สามารถนำข้อมูลไปประกอบสำนวนขึ้นสู่ชั้นศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (๕) ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ควรผลักดันให้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาโดยเร็ว และโครงการที่มีผลการดำเนินงานมีความล่าช้า จำนวน ๑ โครงการ คือ โครงการปรับปรุงพัฒนาระบบนิติเวช ปิงปองประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งควรเร่งการดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผน นอกจากนี้ เห็นว่า ควรเร่งแก้ไขปัญหาคดีค้างมาก ค้างนาน ในกระบวนการยุติธรรม โดยให้เร่งสำรวจว่าปริมาณคดี สถานะ และระยะเวลาที่ค้างอยู่ในกระบวนการ หน่วยงานที่รับผิดชอบ ผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของประชาชน แล้วดำเนินการให้เป็นธรรมกับทุกฝ่าย

ด้านเศรษฐกิจ

ผู้แทนคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง และสมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็น สรุปได้ว่า จากการติดตามโครงการที่มีผลต่อการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายให้ประเทศมีการแข่งขันสูงขึ้น ครอบคลุมทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน แสดงถึงสถาบันทางเศรษฐกิจมีศักยภาพสูง การรายงานรอบกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๓ ดำเนินโครงการมากขึ้นกว่ารอบเมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๓ ซึ่งมีเพียง ๔๒ โครงการ ดำเนินการแล้วเสร็จ ๕ โครงการ มีความคืบหน้า ๓๕ โครงการ ยังมีความล่าช้า ๒๑ โครงการ และโครงการสำคัญเร่งด่วน ๔ โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาสหกรณ์ พัฒนาแหล่งน้ำ Smart farmer และ Big Data ภาคเกษตร จากการศึกษาวิเคราะห์ ๖ มิติ พบว่าโครงการส่วนใหญ่สามารถบรรลุตามพันธกิจในระดับมาก เห็นควรให้นำผลการดำเนินการดังกล่าวไปสู่การกำหนดนโยบายและแผนปฏิรูปให้เป็นรูปธรรม ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ภายใต้แผนปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการส่งเสริมระบบการเกษตรพันธสัญญา การจัดการขนส่งสาธารณะ กลุ่มจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง เพื่อรองรับการพัฒนา EEC การบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง

การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และศูนย์ประสานงานผลิตอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้รองรับการประกอบวิชาชีพในการผลิตคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน EEC ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๙ ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เห็นว่าควรสร้างความรู้ความเข้าใจต่อประชาชนในพื้นที่เขตพิเศษ EEC มีการตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จเพื่อเพิ่มการส่งเสริมการลงทุนเศรษฐกิจพื้นฐาน เร่งรัดการดำเนินการให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด อาทิ โครงการก่อสร้างด่านศุลกากรชายแดนนครพนม การพัฒนาอุตสาหกรรมดิจิทัล โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีความล่าช้าตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๑๖ ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก ควรส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อยกระดับการแข่งขันทางธุรกิจ การจดทะเบียนประชาชนตามพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ นอกจากนี้ การกำหนดเป้าหมายดำเนินการ ๕ ปีของสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยแสดง Timeline โครงการสำคัญเร่งด่วนในปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ อย่างชัดเจนทำให้สามารถนำมากำหนดยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๕ ได้ แต่อย่างไรก็ดี เห็นว่ายังไม่สอดคล้องกับปฏิทินงบประมาณ จึงควรกำหนดให้สอดคล้องกับปฏิทินงบประมาณ เพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัดในการสนับสนุนเศรษฐกิจฐานราก ควรสนับสนุนการใช้อัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นการใช้ชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง สร้างเครือข่ายชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เพื่อแก้ปัญหาความยากจนเชิงโครงสร้าง ในประเทศไทยยังคงมีพื้นที่ที่ต้องได้รับการพัฒนาอยู่มาก โดยพิจารณาจากลักษณะพื้นที่ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ การจัดการแหล่งน้ำในชุมชน การใช้ประโยชน์ที่ดินทำกิน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณจากคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เสนอให้ภาครัฐสนับสนุนให้ประชาชนเสนอให้จัดทำโครงการขนาดจิ๋วเพื่อสร้างรายได้ในครัวเรือน จะเป็นการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งตั้งแต่ระดับฐานราก ในส่วนของด้านการคมนาคม ควรสนับสนุนการดำเนินการตามระบบโลจิสติกส์ (Logistics) และดิจิทัล (Digital) โดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการให้ชัดเจน ส่วนระบบการขนส่งทางราง ควรเร่งรัดปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางรางให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๕ เพื่อการเดินทางระหว่างประเทศได้อย่างไม่มีอุปสรรค นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้มีร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. เนื่องจากปัจจุบันประชาชนใช้เทคโนโลยีผ่าน Application เป็นจำนวนมาก หากประเทศไทยสามารถนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ จะสามารถลดต้นทุนการผลิต และเกิดประโยชน์ต่อธุรกิจของ SMEs ซึ่งจำเป็นต้องพึ่งพานวัตกรรมจากต่างประเทศ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาและพิจารณาอย่างเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้อีกด้วย การสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตร การติดตามสถานการณ์สินค้าเกษตรในครัวเรือน ส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงสัตว์พื้นถิ่น เช่น กุ้งฝอย เนื่องจากต้นทุนต่ำแต่มีมูลค่าสูง สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตทางการเกษตร อาทิ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้ประชาชนในครัวเรือน

ด้านอุตสาหกรรมอาหาร ควรบูรณาการให้เกิดการพัฒนาครบวงจรผ่านโครงการของหน่วยงานโดยสนับสนุนให้สร้างงานวิจัยและนวัตกรรม โดยมีรูปแบบบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทาน ควรมีการขยายพื้นที่ชลประทานเพื่อเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งน้ำ ด้านอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ ใช้ฐานความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อนำมาสร้างมูลค่าและเพิ่มมูลค่า เสนอให้นำผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพไทยมาสร้างมูลค่าในเชิงพาณิชย์ โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะส่งเสริมให้เกิดเกษตรกรที่มีความปราดเปรื่อง (Smart farmer) ให้

มีความสามารถในการจัดการด้านเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ควรผนวกองค์ความรู้และนวัตกรรมและเทคโนโลยี เน้นตั้งแต่เศรษฐกิจฐานราก ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณในเชิงอำนาจการให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร หากเกษตรกรพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืนจะช่วยลดภาระงบประมาณของรัฐได้ ควรยึดหลักการพัฒนาคนที่มาจากพื้นฐานที่แตกต่างกันให้เป็นหนึ่งเดียว นำหลักการบูรณาการองค์ความรู้วิธีใหม่มาใช้ สนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างเกษตรกรด้วยกัน และการใช้ศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การปฏิรูปด้านการแข่งขันวิสาหกิจเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เห็นควรเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๓ กำหนดให้วิสาหกิจเพื่อสังคมมีหน้าที่นำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนเป็นรายปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่คณะกรรมการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และรายได้จากกองทุนที่ตั้งตามมาตรา ๔๖ ซึ่งกำหนดให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาวิสาหกิจเพื่อสังคม อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาชุมชน สังคม หรือสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ให้พิจารณาบัญชีเงินฝากที่ไม่มีการเคลื่อนไหวของสถาบันการเงินตามหลักการของร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการบัญชีเงินฝากที่ไม่มีการเคลื่อนไหวของสถาบันการเงิน พ.ศ. ซึ่งมีแนวทางจัดการบัญชีโดยให้อำนาจกระทรวงการคลังเป็นผู้ดูแลเงินฝากของประชาชนที่ไม่มีการเคลื่อนไหวตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป แทนสถาบันการเงินโดยนำเงินดังกล่าวฝากไว้ที่บัญชีเงินคงคลังและเจ้าของบัญชีหรือทายาทยังมีสิทธิขอเงินคืนได้ตลอดเวลา ซึ่งปัจจุบันได้ชะลอการตรากฎหมายฉบับนี้ไว้ ทั้งนี้ หากพิจารณาเงินในบัญชีที่ไม่เคลื่อนไหวของสถาบันการเงินแล้ว ควรพิจารณาไปถึงกรณีการไม่เคลื่อนไหวในระบบเงินอิเล็กทรอนิกส์ด้วย อย่างไรก็ตาม ก่อนนำเข้ากองทุนควรมีการประกาศให้เจ้าของบัญชีได้รับทราบในระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้แสดงตัวรับ และนำส่งส่วนที่เหลือเข้ากองทุนต่อไป

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผู้แทนคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็น สรุปได้ว่า ประเด็นการปฏิรูปในรายงานรอบเดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๓ ส่วนใหญ่เป็นการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการปรับปรุงกฎหมายเดิมหรือการออกกฎหมายใหม่ โดยเฉพาะในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งระบุว่าต้องมีการปฏิรูปกฎหมายถึง ๓๕ ฉบับ เมื่อเปรียบเทียบกับการปฏิรูปด้านอื่น ๆ จึงนับว่าเป็นการปฏิรูปที่ต้องอาศัยการแก้ไขและพัฒนาของกฎหมายมากที่สุด โดยรายงานว่ามีกฎหมายที่แก้ไขและพัฒนาเสร็จแล้ว จำนวน ๑๓ ฉบับ เช่นเดียวกับรายงานรอบที่ผ่านมา และยังมีข้อมูลที่ชัดเจนที่จะแสดงให้เห็นว่า กฎหมายที่เหลืออีก จำนวน ๒๒ ฉบับ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนใดหรือกระบวนการใด ทั้งกฎหมายที่เสนอใหม่ เช่น ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันระบบความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพโดยชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวทางประชารัฐ พ.ศ. หรือกฎหมายที่ยังอยู่ระหว่างจัดทำ เช่น ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมและวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ... ซึ่งกฎหมายทั้งหมดดังกล่าวจะต้องมีการเร่งรัด

ติดตามว่าอยู่ในขั้นตอนหรือกระบวนการใด และควรให้ประชาชนและสังคมได้รับทราบเพื่อผลักดันให้กฎหมายสามารถใช้บังคับได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งควรพิจารณาติดตามอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. หรือร่างพระราชบัญญัติรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรายโรงงานและอาคาร พ.ศ. และควรให้ความสำคัญกับกฎหมายในภาคเกษตร ป่าไม้ ปศุสัตว์ และการใช้ที่ดิน ส่วนกฎหมายที่มีอยู่และควรจะปรับปรุง คือ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ และพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๔๗ นอกจากนี้ เรื่องการทำประมงผิดกฎหมายที่มีหน่วยงานจะทำหนังสือกดดันองค์กรที่ให้ใบเหลืองแก่ประเทศไทย เนื่องจากเห็นว่ามาตรการในการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing : IUU Fishing) เป็นมาตรการที่ประเทศไทยเสียเปรียบและไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการซึ่งเป็นข้อตกลงของสหประชาชาติในอนุสัญญา The 1982 United nations convention on the law of the sea (UNCLOS 1982) ซึ่งกำหนดสิทธิหน้าที่ของรัฐในการทำประมงในแต่ละพื้นที่ โดยนำหลักการผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืนมากำหนดปริมาณสัตว์น้ำ และนำหลักการอนุรักษ์มวลปลา (Fish Stocks) มากำหนดชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่มีร่วมกัน และหลักการเรือประมงต้องรายงานมาใช้ ต่อมาในปี ๒๕๓๘ ได้มีการกำหนด UN Fish Stocks Agreement เพื่อรองรับ UNCLOS 1982 โดยให้มีการอนุรักษ์มวลปลาที่ย้ายถิ่นตามธรรมชาติอยู่เสมอ ซึ่งจะต้องกำหนดให้ชายฝั่งแต่ละประเทศจับปลาให้สมดุลกับปริมาณหมุนเวียนตามธรรมชาติ และในปี ๒๕๔๔ องค์กรอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO) ได้ออกมาตรการ International Plan of Action to Prevent ,Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing (IPOA IUU) เพื่อรองรับ UNCLOS 1982 และ Fish Stocks Agreement ด้วยเช่นกัน โดยมาตรการของ FAO มีการกำหนดหลักเกณฑ์ บทบาทของรัฐในฐานะ Flag ,Coastal, Port, Market State ไว้อย่างชัดเจน และปี ๒๕๕๒ ได้มีการกำหนดข้อตกลง The Port State Measures Agreement รองรับ IPOA IUU โดยกำหนดบทบาทรัฐเจ้าของท่าในการตรวจเรือประมงต่างชาติที่ใช้ท่าเรือของตน ประกอบกับในการประชุมสุดยอดผู้นำประเทศที่สหประชาชาติ ได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals :SDG) จำนวน ๑๗ เป้าหมาย โดยเป้าหมายที่ ๑๔ เป็นเป้าหมายเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืนและเป็นการปฏิรูปด้านประมง ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ามาตรการ IUU Fishing ตั้งขึ้นเป็นกฎหมายระหว่างประเทศในด้านอาหาร เพื่อเป็นพันธกรณีให้ทุกประเทศในฐานะสมาชิกของสหประชาชาติมีความเท่าเทียมกันในด้านการประมง โดยสินค้าประมงตามมาตรการดังกล่าวได้แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่ม ๑ และกลุ่ม ๒ เป็นสินค้าประมงที่นำเข้าในน่านน้ำของกลุ่มประเทศ EU และกลุ่ม ๓ เป็นสินค้าประมงที่นำเข้านอกน่านน้ำของกลุ่มประเทศ EU อย่างไรก็ตาม ด้วยระบบตรวจสอบที่เข้มงวด ในรูปแบบระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ซึ่งเป็นการตรวจสอบทุกขั้นตอน ในปี ๒๕๕๘ จึงพบความบกพร่องและขั้นตอนการทำประมงที่ไม่ถูกต้องในสินค้าประมงของไทย จนทำให้ประเทศไทยได้รับใบเหลือง เพื่อตักเตือนให้พัฒนาและแก้ไขกระบวนการประมงของไทยให้มีคุณภาพ โดยไทยสามารถแก้ไขและปลดใบเหลืองดังกล่าวได้เมื่อปี ๒๕๖๒ ดังนั้น แม้ว่าการใช้มาตรการ IUU Fishing จะทำให้สถิติจำนวนเรือประมงและปริมาณการจับสัตว์น้ำทะเล

จากในและนอกน่านน้ำไทยลดลงก็ตาม แต่ก็พบว่ามาตรการดังกล่าวช่วยส่งเสริมให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

ด้านสาธารณสุข

ผู้แทนคณะกรรมการการสาธารณสุข และสมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็นสรุปได้ว่า การปฏิรูปด้านสาธารณสุขในรายงานความคืบหน้ารอบที่ผ่านมา ยังไม่พบว่ามีมีความคืบหน้ามากนัก โดยแผนปฏิรูปทางด้านสาธารณสุขยังมุ่งปฏิรูปในเชิงโครงสร้าง โดยการปฏิรูปด้านสาธารณสุขในจำนวน ๕ Big Rock จาก ๖๒ Big Rock ของกระทรวงสาธารณสุขเป็นไปในทางการแก้ไขปัญหา มากกว่าการพัฒนา โดยเฉพาะการปรับปรุงในส่วนที่จะให้ประชาชนเข้าถึงหน่วยบริการให้มากขึ้น ซึ่งการปฏิรูปด้านสาธารณสุขที่ดีที่สุด ควรจะปฏิรูปโดยกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร เพื่อให้ระบบการให้บริการมีความสะดวกและเป็นอิสระ อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนกรกฎาคม จะเห็นว่า ระบบสาธารณสุขจะมีการปฏิรูปอย่างเป็นทางการ (Kick Off) โดยมีการนำร่องปฏิรูปหน่วยบริการของกระทรวงสาธารณสุข ใน ๔ จังหวัด คือ เชียงใหม่ สระบุรี นครราชสีมา และสงขลา โดยการนำร่องดังกล่าวจะต้องมีการประชุมเพื่อกำหนดรูปแบบ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ และจะต้องจัดให้มีการประเมินผลโครงการ เพื่อนำปัญหาและข้อมูลที่ได้ไปสู่การปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การปฏิรูปยังคงมุ่งเน้นไปที่ ๒ เรื่อง คือ (๑) ความจำเป็นในการปฏิรูปเชิงโครงสร้างในการกระจายอำนาจโดยไม่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง และ (๒) การผลักดันให้ผู้บริหารระดับผู้นำองค์กร มาเป็นผู้นำในการปฏิรูประบบสาธารณสุข โดยกระตุ้นให้ผู้บริหารในระบบสาธารณสุขออกมาปฏิรูปในงานของหน่วยงานตน รวมทั้งควรจัดให้มีการประชุมหัวหน้าส่วนราชการที่เป็น Key Man ของ ๖๒ Big Rock ซึ่งเป็นผู้ดูแลโครงการแต่ละหน่วยงานโดยตรง เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรเหล่านี้มีบทบาทมากขึ้น นอกจากนี้ ในการรายงานความคืบหน้าครั้งต่อไป ควรให้หน่วยงานซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ มารับฟังคำแนะนำ เพื่อจะได้นำข้อมูลไปปฏิรูปได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งไม่ควรมุ่งเน้นให้หน่วยงานประจำมาปรับปรุงหรือเป็นประเด็นในการปฏิรูป ควรจะมีแนวคิดหรือจัดทำโครงการให้สอดคล้องกับการปฏิรูปทางด้านสาธารณสุขอย่างแท้จริง

ด้านสังคม

ผู้แทนคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส และสมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็น สรุปได้ว่า ภาครัฐควรเร่งดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยสนับสนุนให้กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการออมภาคบังคับสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มคนวัยทำงาน กลุ่มผู้เกษียณและชราภาพ กลุ่มผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นต้น ควรจัดทำฐานข้อมูลประชากรกลางทั้งที่อยู่ในและนอกระบบ ตลอดจนขึ้นทะเบียนผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มชาติพันธุ์ ให้ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคมโดยเฉพาะการอำนวยความสะดวกในระบบขนส่งสาธารณะให้เป็นไปตามหลักการออกแบบสากล (Universal Design) ต่อทุกกลุ่มคนทั้งผู้สูงอายุ คนพิการ และเด็ก ควรเร่งผลักดันกฎหมายด้านสังคมที่เกี่ยวข้องให้สัมฤทธิ์ผลโดยเร็ว อาทิ ร่างพระราชบัญญัติบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติ

ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. ควรเร่งรัดผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรในท้องถิ่น ควรสนับสนุนโครงการการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้านหรือบัดดี้โฮมแคร์ (Buddy Home Care) ควรสร้างโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมในทุกมิติ ควรขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคอย่างแท้จริง ควรสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็งทั้งในเชิงพื้นที่ซึ่งต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน วิสาหกิจชุมชน และระบบสหกรณ์ชุมชน และสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็งในเชิงระบบโดยให้ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน อาชีพ เศรษฐกิจชุมชน และการลดหนี้ครัวเรือน อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงตำบลและหมู่บ้านซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ

ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ผู้แทนคณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล และสมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็น สรุปได้ว่า จากการที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติได้ประกาศดัชนีการรับรู้การทุจริต หรือ Corruption Perception Index: CPI ประจำปี ๒๐๒๐ (พ.ศ. ๒๕๖๓) จำนวน ๑๘๐ ประเทศทั่วโลก ประเทศไทยได้ ๓๖ คะแนน เท่ากับปี ๒๐๑๙ (พ.ศ. ๒๕๖๒) จัดอยู่ในอันดับที่ ๑๐๔ ของโลก จากเดิมอันดับ ๑๐๑ (คะแนนเท่าเดิมอันดับลดลง) ซึ่งผลคะแนนที่ออกมาสอดคล้องกับผลสำรวจของ Global Corruption Barometer ที่ทำการสำรวจความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับการคอร์รัปชันจากประชาชนซึ่งได้ทำการเผยแพร่เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา โดยร้อยละ ๘๘ ของประชาชน เห็นว่า การคอร์รัปชันในหน่วยงานรัฐเป็นปัญหาสำคัญ ร้อยละ ๒๔ ของประชาชน มีประสบการณ์ในการจ่ายสินบนจากการใช้บริการสาธารณะ ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องสร้างการมีส่วนร่วม ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้ระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI ของประเทศเพิ่มสูงขึ้น และสอดคล้องกับตัวชี้วัดของแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการดำเนินงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบติดตามได้ ให้มีการเปิดเผยข้อมูลให้เป็นสาธารณะตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีการบริหารความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายมิให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในกระบวนการพัฒนานโยบายการบริหารประเทศ และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และตั้งข้อสังเกตต่อ (ร่าง) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ในกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต ที่ได้เปลี่ยนแปลงหน่วยงานผู้รับผิดชอบจาก สำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ซึ่งต้องเริ่มกระบวนการทำงานใหม่ จะทำให้ยากต่อการประสบความสำเร็จตามตัวชี้วัด และขอให้เร่งรัดกิจกรรมพัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใสไร้ผลประโยชน์ ซึ่งมีสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ด้านการศึกษา

ผู้แทนคณะกรรมการการศึกษา และสมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็น สรุปได้ว่าการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาตามแผนการปฏิรูปประเทศ และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศในปัจจุบัน กิจกรรมและโครงการที่กำหนดไว้ ไม่สามารถ

ปฏิรูปการศึกษาได้อย่างแท้จริง การปฏิรูปการศึกษาต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ ต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก การจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อศตวรรษที่ ๒๑ โดยต้องปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของคนในชาติใหม่ ปฏิรูปหลักสูตรโดยใช้หลักการพหุปัญญา การจัดกระบวนการเรียนรู้และการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา จึงควรเร่งรัดการเสนอร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกลไกหลักในการปฏิรูปการศึกษาของชาติ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไข ส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม และสวัสดิการตามมา โดยโอกาสเข้าถึงการศึกษาและระดับการศึกษาของคนในสังคมเมืองกับชนบทยังต่างกัน การจัดสรรงบประมาณรายบุคคลให้กับโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนในชนบทไม่เป็นธรรม ควรเร่งรัดการเสนอร่างแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๗๐ ซึ่งเสนอตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนแผนการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๗๐ เร่งดำเนินการเพื่อรองรับการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และให้มีคณะกรรมการติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยฯ เพื่อเร่งแก้ไขปัญหอันเกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ที่กระทบต่อเด็กปฐมวัย ทั้งในเรื่องการจัดการศึกษาและการจัดสรรงบประมาณอย่างชัดเจน ในส่วนของการศึกษาเพื่อการอาชีพ ระดับอาชีวศึกษาและมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาต้องพิจารณาเพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางการศึกษาโดยปรับปรุงหลักสูตรว่าควรเน้นการเรียนทฤษฎีหรือเน้นการปฏิบัติในช่วงใดเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการภาคเอกชน แหล่งฝึกงานควรปฏิรูปการบริหารจัดการของสำนักงานการอาชีวศึกษาให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมถึงเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองให้เกิดความครอบคลุม เร่งแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา และควรเร่งปัญหาแหล่งฝึกงานให้มีประสิทธิภาพ เพียงพอต่อการศึกษารียนรู้ และสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ เมื่อจบแล้วจะได้ปฏิบัติทางอาชีพได้อย่างเหมาะสม

ด้านพลังงาน

ผู้แทนคณะกรรมการการพลังงาน และสมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็นสรุปได้ว่า ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ ควรส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในกิจการก๊าซธรรมชาติ โดยสนับสนุนให้มีการนำความเย็นที่เกิดขึ้นจากกระบวนการแปรสภาพก๊าซธรรมชาติเหลว LNG มาใช้ประโยชน์ และการสร้างโอกาสให้ประเทศไทยกลายเป็น Regional LNG Trading Hub แผนงานพื้นที่ทับซ้อนไทย - กัมพูชา (Thailand - Cambodia Overlapping Claim Area : TCOCA เห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อพัฒนาปิโตรเลียมในพื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งพลังงานสำรองเพื่อความมั่นคงทางด้านพลังงานของประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ประเด็นปฏิรูปที่ ๘ ระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็ว สำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล ควรเร่งรัดโครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก เพื่อส่งเสริมการใช้พืชพลังงานผลิตไฟฟ้า และเกิดประโยชน์กับชุมชน โดยวิสาหกิจชุมชนถือหุ้นร้อยละ ๑๐ ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๓ การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าในกลุ่มอุตสาหกรรม ควรให้ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญในด้านวิศวกรรม/เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับระบบหม้อน้ำ และระบบไอน้ำที่ใช้ในภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีหน่วยงานผู้ตรวจสอบ/ประเมินผล

(Auditor) ในด้านการประหยัดพลังงานเพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์พลังงานอย่างยั่งยืนต่อไป ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๔ การใช้ข้อมูลสถิติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน (Building Energy Code: BEC) ควรให้ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เตรียมความพร้อมในการให้ความรู้ ในด้านการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ประเมินฯ ให้เกิดความพร้อมปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ BEC ทั้งนี้ที่กฎกระทรวงข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ (BEC) มีผลบังคับใช้ ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๕ การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ติดตามแผนการผลักดันและแผนการขับเคลื่อนมาตรการ ESCO สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้ (ร่าง) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งกำหนดให้ ESCO เป็นประเด็น Big Rock และ ควรเร่งรัดให้กระทรวงพลังงานทบทวนร่างระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อสรุปและจัดให้มีการประชุมเพื่อหารือร่วมกับสำนักงานประมาณเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๖ การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ควรเร่งกำหนดทิศทาง การพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ไฟฟ้าในอนาคต สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเปลี่ยนมาใช้ยานยนต์ไฟฟ้ากระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในกลุ่มรถยนต์โดยสาร ซึ่งสร้างมลภาวะ

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม

สมาชิกรัฐสภาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม สรุปได้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านเทคโนโลยี ควรพัฒนาโปรแกรมในการจัดการกระทำความผิดทางไซเบอร์ให้มีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ควรสนับสนุนในการพัฒนาโปรแกรมดังกล่าวอย่างจริงจัง ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการปฏิรูปเกี่ยวกับความมั่นคงและความปลอดภัยทางไซเบอร์ โดยเฉพาะประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่ เพื่อสนับสนุนภารกิจป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย และในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ ที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ แต่รายงานความคืบหน้าที่ผ่านมาพบว่า ยังขาดการอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่ดังกล่าวตามแผนที่วางไว้ตามประกาศนี้ จึงควรให้มีการทำความเข้าใจในหลักเกณฑ์ตามประกาศ เพราะที่ผ่านมามีข้อมูลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ดังกล่าวน้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ประกอบกับควรเพิ่มเติมข้อมูลว่ามีผู้ใช้เครือข่ายจากประกาศนี้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ ควรเร่งรัดในการออกกฎหมายให้ทันต่อกระแสการสื่อสารทางไซเบอร์เพื่อให้คุ้มครองประชาชน เช่น ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่..) พ.ศ. เพื่อเก็บภาษีจากรูจิกออนไลน์จากต่างประเทศ หรือร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยดาวเทียมสื่อสารและการดำเนินกิจการในอวกาศ พ.ศ. และปรับปรุงกฎหมายบางฉบับ เช่น พระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นต้น ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ควรรีบเร่งรัดให้เป็นไปตามแผนโดยเร็ว

ด้านอื่น ๆ : การติดตามการบริหารงบประมาณ

ผู้แทนคณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็นเพื่อสนับสนุนการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ สรุปได้ว่า จากการที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้ศึกษางบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๔ และปี ๒๕๖๕ โดยพิจารณา

งบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๓ ประกอบด้วย พบว่า บางกระทรวงมีรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่ได้รับในปีงบประมาณ ในปี ๒๕๖๓ โดยมีรายจ่ายประจำ ที่มีเป้าหมายการเบิกจ่ายแตกต่างกับการเบิกจ่ายจริง มีการประเมินผลตามแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนมีปัญหาคอขวดด้านการใช้จ่ายงบประมาณและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ไม่ได้ลงรายละเอียดของการใช้จ่ายงบประมาณไว้อย่างชัดเจน ทำให้ต้องเชิญหน่วยงานมาชี้แจงหรือขอเอกสารเพิ่มเติม ซึ่งจากการมาชี้แจงและแสดงเอกสาร ทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ กับแผนการปฏิรูปประเทศ โดยงบประมาณที่ใช้ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปอาจจะเป็นโครงการขนาดเล็กที่อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งของหน่วยรับงบประมาณนั้น ดังนั้น จึงอยากเสนอว่าการดำเนินการปฏิรูปของหน่วยงานต่าง ๆ อาจจะต้องมีการกลับไปพิจารณาโครงการย่อยในหน่วยงานของตน เพราะอาจมีการตั้งงบประมาณเกี่ยวกับการปฏิรูปไว้บ้างแล้ว และเมื่อยุทธศาสตร์มีการปรับเปลี่ยน และมีกรอบในการดำเนินการถึงปี ๒๕๖๕ แผนที่ดำเนินการจะหวังเพียงใช้งบประมาณปี ๒๕๖๕ อาจจะไม่เพียงพอ จึงแนะนำว่าควรบริหารงบประมาณในปี ๒๕๖๔ โดยการโอน เปลี่ยนแปลง งบประมาณเท่าที่มีอยู่ในไตรมาสที่ ๓ และ ๔ ก่อน และเสริมด้วยงบประมาณในปี ๒๕๖๕ อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณในหลายเรื่อง เช่น แนวทางการจัดทำงบประมาณและปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปี การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ๑๓ ด้าน ๖๒ กิจกรรม (Big Rock) แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์ COVID-19 ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และเห็นชอบแผนการคลังระยะปานกลางปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๘ รวมทั้งเห็นชอบกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ในวงเงิน ๓.๑ ล้านล้านบาทโดยลดลงจากปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๕.๖ โดยแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายต้องดำเนินการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งความเชื่อมโยงของงบประมาณกับยุทธศาสตร์ชาติในแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทเฉพาะกิจ และแผนแม่บทย่อย ต้องอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดสรรปี ๒๕๖๕ นอกจากนี้ เสนอแนะให้หน่วยงานพิจารณาทบทวนงบประมาณให้ดี เนื่องจากขณะนี้ผ่านช่วงเวลาการจัดทำรายละเอียดคำขอจากหน่วยรับงบประมาณแล้ว แต่ในช่วงกลางเดือนมกราคม - มีนาคม จะมีการพิจารณารายละเอียดของงบประมาณพร้อมแนวทางการปรับปรุงหากหน่วยงานใดยังไม่ได้มีการจัดเตรียมงบประมาณไว้สำหรับรองรับการปฏิรูปตามยุทธศาสตร์ชาติที่ปรับเปลี่ยนไป ควรจะดำเนินการเสนอปรับปรุงงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) ของแต่ละกระทรวงจะต้องมีแนวคิดว่าจะทำอะไรที่จะให้งบประมาณในปี ๒๕๖๕ มีความสอดคล้องกับการนำมาใช้ในโครงการหรือกิจกรรมที่เสนอมา และหากไม่มีงบประมาณจะแก้ไขหรือดำเนินการอย่างไร

การปฏิรูปประเทศในภาพรวม

สมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็น สรุปได้ว่า การปฏิรูปประเทศในปัจจุบัน ควรต้องทบทวนว่าได้ดำเนินการไปอย่างถูกต้องหรือไม่ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมากน้อยเพียงใด เพราะการปฏิรูป (Reform) คือ การจัดรูปแบบใหม่หรือจัดให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม

ให้ดีกว่าเดิม โดยสามารถทำได้ทั้งจากการปรับแนวคิด นโยบาย ระบบโครงสร้างและการปฏิบัติ ซึ่งการปฏิรูป ไม่ใช่งานพัฒนาหรือการปฏิบัติตามปกติทั่วไป ทั้งนี้ การปฏิรูปที่จะเกิดขึ้นในปี ๒๕๖๔ มีความแตกต่างจากการปฏิรูปในแผนและขั้นตอนการปฏิรูปในปี ๒๕๖๑ บางประการ โดยปฏิรูปในปี ๒๕๖๑ มุ่งเน้นไปที่ ๗๘ ประเด็นหลัก แต่การปฏิรูปในปี ๒๕๖๔ มีการปรับเปลี่ยนแผนการปฏิรูปประเทศเป็น ๑๓ ด้าน และมี ๖๒ กิจกรรม (Big Rock) ซึ่งการปรับเปลี่ยนดังกล่าว มีประเด็นที่ท้าทายที่น่าสนใจและควรพัฒนาให้ดีขึ้น คือ (๑) ควรเลือกทำเฉพาะเรื่องสำคัญในเชิงระบบและโครงสร้าง ได้แก่ การปฏิรูปกิจการตำรวจ ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูประบบและกลไกแก้ความจนลดความเหลื่อมล้ำ ปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินแบบหุ้นส่วน เป็นต้น (๒) ไม่ปล่อยให้การปฏิรูปเป็นงานราชการและงานประจำ (๓) ในกรณี ๖๒ Big Rock ที่ถูกปรับปรุงใหม่จะต้องพัฒนาและเลือกให้ดีขึ้น เพราะมีทั้งเรื่องใหญ่และเรื่องเล็กปะปนกันอยู่ (๔) อย่าละทิ้งการปฏิรูปหลักที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมุ่งเน้นการปฏิรูประบบและโครงสร้างที่สำคัญ (๕) ต้องคงไว้ซึ่งเจตนารมณ์ทางการเมืองตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่มีจุดประสงค์ที่จะปฏิรูปประเทศ โดยเฉพาะกฎหมายที่สำคัญที่คณะรัฐมนตรีจะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ เช่น กฎหมายว่าด้วยชุมชน กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นกฎหมายที่หายไปจากการปรับเปลี่ยนแผนยุทธศาสตร์และขั้นตอนการปฏิรูปประเทศในปี ๒๕๖๔ ดังนั้น ควรมีการทบทวนกฎหมายเหล่านี้ และให้ความสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง ประเด็นสุดท้าย ร่างระเบียบบางฉบับที่กำลังรับฟังความคิดเห็นอยู่ในขณะนี้ คือ ร่างระเบียบของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการจัดหาไฟฟ้าโครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก (โครงการนำร่อง) ซึ่งเป็นโครงการที่เคยมีแนวโน้มในการจัดทำมาแล้วในปี ๒๕๖๓ และมีการจัดทำขึ้นอีกครั้งในปี ๒๕๖๔ โดยร่างระเบียบทั้งสองมีความแตกต่างกันหลายประการ เช่น ร่างระเบียบดังกล่าวในปี ๒๕๖๓ การคัดเลือกโครงการจะให้คะแนนโครงการและคัดเลือกโครงการที่เป็นประโยชน์สูงสุดกับชุมชนมากที่สุด แต่ร่างระเบียบในปี ๒๕๖๔ กลับให้ความสำคัญกับการให้ส่วนลดในการรับซื้อไฟฟ้ามากกว่าประโยชน์ของชุมชน ซึ่งความแตกต่างนี้อาจนำไปสู่ผลกระทบจากการได้รับถ่ายทอดเทคโนโลยีจากโครงการที่ด้อยลง หรือการกำหนดให้ชุมชนได้รับส่วนแบ่งจากการจัดตั้งโรงไฟฟ้าชุมชนมากกว่า ๒๕ สตางค์ แต่ในร่างระเบียบปี ๒๕๖๔ ไม่มีรายละเอียดในเรื่องของส่วนแบ่งดังกล่าว รวมทั้งร่างระเบียบในปี ๒๕๖๓ กำหนดให้รัฐวิสาหกิจชุมชนสามารถถือครองหุ้นบุริมสิทธิได้ร้อยละ ๑๐ - ๔๐ ซึ่งแตกต่างจากร่างระเบียบปี ๒๕๖๔ ที่ให้ถือครองได้เพียงร้อยละ ๑๐ เท่านั้น ดังนั้น จึงมีประเด็นว่า ลักษณะของกฎหมายเช่นนี้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงหรือไม่ และได้ประโยชน์จากการแก้ไขร่างระเบียบดังกล่าวที่แตกต่างกันเช่นนี้ มากน้อยเพียงใด เสนอแนะว่าการปรับปรุงกฎหมายฉบับใด ควรให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติให้มากที่สุด

จากนั้น นายวันฉัตร สุวรรณกิตติ รักษาการในตำแหน่งรองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๒ ด้าน สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) และ ป.ย.ป. ประจำกระทรวง ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรี ได้ตอบชี้แจงต่อที่ประชุมว่า สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศจะได้นำเอาข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ

ของสมาชิกวุฒิสภา ไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงและเร่งรัดการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิรูปประเทศ ไม่ว่าจะเป็นข้อเสนอในด้านการทำงานแต่ละด้าน การบูรณาการระหว่างแผนการปฏิรูปประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกัน การสนับสนุนสถานักเรียน การใช้ข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้งานระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP) เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน รวมทั้งข้อห่วงใยในเรื่องของงบประมาณสำหรับสนับสนุนการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายต่อไป สำหรับ (ร่าง) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และแนวทางการขับเคลื่อนแผนดังกล่าว สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักเพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกันในกิจกรรม Big Rock ซึ่งเป็นการถ่ายทอดขั้นตอนและวิธีการสู่หน่วยปฏิบัติให้สามารถนำไปขับเคลื่อนได้อย่างแท้จริง ภายใต้เงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนดแล้วจะได้นำเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา และนำเข้าสู่ระบบระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้ในการติดตามการดำเนินการและรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศต่อไป นอกจากนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock นั้น สำนักงบประมาณได้นำ (ร่าง) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ด้วยแล้ว

ที่ประชุมพิจารณารับทราบรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนกรกฎาคม – กันยายน ๒๕๖๓) พร้อมทั้งเห็นชอบด้วยกับสรุปผลการวิเคราะห์รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนกรกฎาคม – กันยายน ๒๕๖๓) ของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และมีมติให้ส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	ไม่มี
(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา	ไม่มี
(๖) เรื่องที่เสนอใหม่	ไม่มี
(๗) เรื่องอื่น ๆ	ไม่มี

เลิกประชุม เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา

